

Způsob, jak se modlíme a za co se modlíme, o nás vypovídá mnohé. Naše modlitby vyjadřují, jak vnímáme sebe, druhé, okolní svět, jaké jsou naše priority, co nás těší, co nás trápí, co bychom rádi změnili. Modlitba, kterou pronášíme, prozrazuje, jak si představujeme Boha, jakou roli mu přisuzujeme ve vesmíru, dějinách, přírodě, životě svém i druhých lidí.

Jestliže si představujeme Boha jako kouzelného dědečka, který je moc šťastný vždy, když si na něj někdo z lidí vzpomene, bude se naše modlitba pravděpodobně podobat seznamu přání a dárků, jejichž dodací lhůta začne běžet po vyslovení magického *amen* na jejím konci.

Jestliže člověk vnímá Boha jako prchlivého mrzouta, jeho modlitba tomu bude samozřejmě odpovídat. Nepochybně v ní budou přednášeny jiné prosby a bude obsahovat jiné formulace, než modlitba člověka, který vnímá Boha jako laskavého Otce, kterému není lhostejné nic, co žije.

Dnes jsme měli možnost naslouchat Ježíšově modlitbě, kterou zachytil evangelista Jan v 17. kapitole svého evangelia. Tato modlitba vypovídá nemálo o tom, jaký měl Ježíš vztah k Bohu, druhým lidem, okolnímu světu. Protože ji máme zachycenu v písemné podobě, smíme ji zkoumat o něco pečlivěji a objevovat její charakteristické rysy.

Nejdříve si připomeňme, že tato modlitba zazněla v průběhu poslední večeře Ježíše s učedníky. Krátce poté, co Ježíš umyl učedníkům nohy, prakticky záhy po Jidášově odchodu, jen několik okamžiků předtím, než se společně s učedníky odebral do Getsemanské zahrady.

Musím se přiznat, že mě na celé této scénérii nepřestává udivovat hned několik věcí. Nejprve žasnu, že se v tak vyhroceném okamžiku Ježíš neizoluje ani neuzavírá do sebe. Dále mě nepřestává překvapovat, že se nehněvá na zrádce. Z jeho úst neslyšíme výčitky. Nenalézáme u něj známky sebelítosti. Ježíš se nesnaží před tím, čemu je vystaven, utéct. Statečně čelí všemu, co jej čeká. Nezasťirá, že je smutný, ale opakovaně klade důraz na to, aby se ti, kteří jej následují, mohli radovat. Těžké chvíle prožívá se svými přáteli. Ale hlavně se modlí.

Nelze se divit, že se nejedná o modlitbu učesanou. Naopak, Ježíšova slova jsou spíše neuspořádaná, formulace rozvláčné, v některých momentech na hranici srozumitelnosti. Myšlenková nit se v této modlitbě pohybuje kupředu a pak zase zpátky, případně se točí na jednom místě okolo několika opakujících se témat.

Nepřipomíná vám to způsob, jakým hovoříte s osobou, která vám je blízká? Jestliže jí sdělujete něco pod tíhou stresu nebo přemožení silnými emocemi, vaše konverzace také nejspíš není logicky vystavěná ani přímočará, spíše se ubírá hned několika směry zároveň. Někdy se v tom, co říkáme, zacyklíme, jindy ztratíme. Stává se nám, že si protiřečíme, protože není snadné mluvit a zároveň naslouchat tomu, co je děje uvnitř nás samých. Je docela možné, že tomu druhému občas ani nedává smysl to, co mu sdělujeme. Tak může vypadat rozhovor s přítelem, ale i modlitba. Dokonce i modlitba samotného Ježíše.

Všimněme si, co je v ní řečeno o učednících. Ježíš o nich říká, že patří Otci. Ale to není vše. Otec je jako své vzácné vlastnictví svěřuje Synu. A ten je, k našemu nemalému překvapení, zase vrací zpět Otci. Ano, na první poslech se nám může zdát, že učedníci jsou předmětem jakési nekončící výměny mezi dvěma osobami Boží Trojice – Otcem a Synem. To by ovšem znamenalo, že lidé jsou pro Boha vzácný dar, který si vyměňují Otec a Syn. Není to nádherná výpověď o nás?

To, že učedníci patří Otci, že jsou jeho vzácným darem, který přijímá a jímž obdarovává svého Syna, je nezbavuje ohrožení, kterému čelí ze strany světa. Z toho důvodu se Ježíš za ně přimlouvá. A prosí Otce o 3 věci: 1. aby učedníky zachoval ve svém jménu, 2. aby je zachoval od zlého a 3. aby je posvěcoval v pravdě. Krátce si každou prosbu okomentujeme.

První prosba zní: *Otče svatý, zachovej je ve svém jménu.* Zachovat někoho ve jménu. Zvláštní obrat, nemyslíte? Jsme zde na stopě hebrejskému způsobu vyjadřování. Jméno bylo v tomto myšlenkovém prostředí více než pouhé označení. Jméno s sebou neslo osobní přítomnost zmiňovaného, jeho charakter, kvality a vlastnosti.

Každý křesťan byl v den svého křtu pokřtěn ve jméno Boha Otce, Syna a Ducha svatého. To znamená, že byl vložen do Boží náruče, ano stal se darem, který si předávají osoby Boží Trojice, jak již dříve zaznělo. Jestliže Ježíš prosí, abychom byli zachováni v Božím jménu, pak prosí, aby nebyla ohrožena naše totožnost a sebe-hodnota. Bůh si každého pokřtěného adoptoval, aby se stal Božím synem nebo Boží dcerou. Mít tak vlivného tatku je nesporná výhoda.

Druhá prosba zní: *Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého.* Když se člověk setká s nebezpečím, instinkt mu velí: útok nebo útek. Útok zvyšuje míru nebezpečí. Nejednou plodí násilí, může za sebou zanechat zranění, ohrozit život.

Kdežto v důsledku útěku sice dochází k vyklizení pole, ovšem nikoli k eliminaci nebezpečí. Tomu, co ohrožuje, je dán volný průchod. Tam, kde umožníme, aby se zlo nekontrolovatelně šířilo, může opět dojít ke zranění, dokonce i ke ztrátě života.

Ani jedna z uvedených strategií není spásonosná. Ježíš nabízí jinou alternativu, která – jak sám říká – není ze světa. Ochrana před zlým totiž plyne ze skutečnosti, že jsme byli osvobozeni ze „zaháčkovanosti“ do strategií světa: útoku nebo útěku. Od chvíle křtu jsme v Božím jménu, tedy v prostředí, které je prostoupeno Božími vlastnostmi: láskou, milosrdenstvím, odpuštěním, soucitem, spravedlností, krásou, štědrostí a jednotou. To je naše strategie.

Ptáte se, jak se tyto vlastnosti mohou stát naší výbavou? Odpověď je ukryta ve třetí Ježíšově prosbě: *Posvět' je pravdou; tvoje slovo je pravda.* Posvěcení je proměna, ke které dochází vždy, když na sebe necháme působit Boží slovo.

Jestliže jsme se krátce zastavili u jednotlivých prosb Ježíšovy modlitby, měli bychom také zmínit, kdo a jakým způsobem na tuto modlitbu vlastně odpovídá. V první řadě je to Otec, kterému je modlitba adresována, ale jsme to také my, kteří jsme v této modlitbě zmíněni a tím do ni i vtaženi.

Nestačí, abychom na Ježíšovu modlitbu ze 17. kapitoly Janova evangelia řekli své AMEN. Naše AMEN by mělo mít více než pouze akustickou podobu. Naše AMEN by se mělo promítnout do způsobu života. Zcela konkrétně to znamená nabídnout odpuštění místo odplaty, milosrdenství místo odsouzení, zájem místo lhostejnosti. Obětovat alespoň nějakou část ze svého života z lásky k druhému. Vnímat život optikou krásy nikoli cynismu. Zvolit si jednotu s druhými namísto prosazování sebe. Upřednostnit Boží cesty před vlastními plány.

Pokaždé, když se něco z toho v našem životě objeví, znamená to, že jsme na Ježíšovu modlitbu řekli své AMEN, naše srdce se podrobila Boží terapii a svět kolem nás se stal jiným. Nepochybují o tom, že lepším.